

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Koolikava toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõu on välja töötatud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 35 lõike 3 ning § 44 lõigete 4 ja 5, komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks (ELT L 5, 10.01.2017, lk 1–10), artikli 4 lõike 1 alusel ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), artikli 217 alusel.

Eelnõu valmistasid ette ja seletuskirja koostasid Maaeluministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna taimekasvatussaaduste büroo juhataja osakonnajuhataja ülesannetes Erkki Miller (625 6503; erkki.miller@agri.ee), sama büroo peaspetsialist Toomas Lepplaan (625 6145; toomas.lepplaan@agri.ee) ning loomakasvatussaaduste büroo peaspetsialist Ahto Tilk (625 6221; ahto.tilk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Margit Rum (625 6176; margit.rum@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165; leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Euroopa Liidu põllumajandustoodete ühise turukorralduse raames kehtivad kuni 31. juulini 2017 kaks eraldi koolikava: koolipiimakava ning koolipuuvilja ja -köögivilja kava. Koolipiimakava on Euroopa Liidus rakendatud alates 1977. aastast. Eestis hakati koolipiimatoetuse raames piima ja piimatoodete andmist rahaliselt toetama alates 2001. aastast ning koolipiimakava rakendatakse alates 2004. aastast. Koolipuuvilja ja -köögivilja kava lisati turukorralduse meetmete hulka Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika puu- ja köögivilja turukorralduse reformiga 2007. aastal ning on rakendatud alates 2009/2010. õppeaastast, k.a Eestis. Alates 2017/2018. õppeaastast hakatakse koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiimakava asemel rakendama ühist koolikava, millega on ette nähtud ühine raamistik, mis hõlmab Euroopa Liidu toetust haridusasutustes lastele puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumise, sellega kaasnevate haridusmeetmete toetuse (edaspidi koos *koolikava toetus*) raames toetatavad tegevused, sealhulgas pakutavate toodete ja pakkumisega kaasnevate haridusmeetmete loetelu, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord ning taotlusele esitatavad nõuded, kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks antava toetuse määr kogu koolikava toetusest ning kaasnevate haridusmeetmete puhul ühe lapse kohta antava koolikava toetuse suurus.

Koolikava toetust antakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõigete 8 ja 9 kohaselt koostatud ning maaeluministri kehtestatud koolikava rakendamise riikliku strateegiaga „Koolikava rakendamise riiklik strateegia”. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõike 8 kohaselt peavad liikmesriigid koostama koolikavas osalemise tingimusena enne selles osalemist ning seejärel iga

kuue aasta järel kava riikliku või piirkondliku rakendamisstrateegia. Strateegiaga määratakse kindlaks vähemalt täidetavad vajadused, nende tähtsusjärjestus, sihtrühmad, eeldatavalt saavutatavad tulemused ja võimaluse korral mõõdetavad eesmärgid, mis tuleb saavutada võrreldes alge olukorraga, samuti sätestatakse selles kõige asjakohasemad vahendid ja meetmed kõnealuste eesmärkide saavutamiseks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõike 9 kohaselt määravad liikmesriigid oma strateegias kindlaks kõigi koolikava alusel korrapäraselt jagatavate toodete või kaasnevate haridusmeetmete raames pakutavate toodete loetelu.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetatavad tegevused ja abikõlblikud tooted. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 22 on sätestatud, et koolikava sihtrühmaks on lapsed, kes käivad korrapäraselt lasteaias, eelkoolis, algkoolis, põhikoolis või õppeasutuses, kus on võimalik omandada keskharidust. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõike 8 kohaselt võivad liikmesriigid oma strateegias määrata kindlaks toetuse sihtrühma.

Haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse sihtrühm ning piima ja piimatootte pakkumise toetuse sihtrühm on jäetud samaks nagu oli seni koolipuu- ja köögivilja kavas ning koolipiima kavas. Haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse sihtrühmaks on koolieelsete lasteasutuste¹ lapsed ja päevase õppevormiga üldhariduskoolide 1.–5. klassi õpilased. Haridusstatistika andmebaasi² 2016/2017. õppeaasta andmete põhjal on koolipuuvilja ja -köögivilja pakkumise toetuse sihtrühma suurus 140 228 last, kellest 48% (67 575 last) on koolieelsetes lasteasutustes käivad lapsed ning 52% (72 653 last) päevase õppevormiga üldhariduskoolide 1.–5. klasside õpilased.

Haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetuse sihtrühmaks on koolieelsete lasteasutuste lapsed, üldhariduskoolide 1.–12. klassi õpilased ning kutsekeskharidust omandavad õpilased, kes õpivad kutseõppeasutuses või rakenduskõrgkoolis³. Haridusstatistika andmebaasi 2016/2017. õppeaasta andmete põhjal on haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetuse sihtrühma suurus 222 244 last, kellest 30% (67 575 last) on koolieelsetes lasteasutustes käivad lapsed, 65% (143 361 last) päevase õppevormiga üldhariduskoolide 1.–12. klasside õpilased ning 5% (11 308 last) kutsekeskharidust omandavad õpilased.

Kuna kaasnevate haridusmeetmete eesmärk saab olla seotud kas puu- ja köögivilja või piima ja piimatootte pakkumisega või mõlemaga, siis hõlmab kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtrühm täielikult haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse sihtrühma ning haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetuse sihtrühma selles ulatuses, mis kattub haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse sihtrühmaga. Kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtrühmaks on koolieelsete lasteasutuste lapsed ja päevase õppevormiga haridusasutuse 1.–5. klassi õpilased. Kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtrühma suurus on 2016/2017. õppeaasta statistika põhjal 140 228 last.

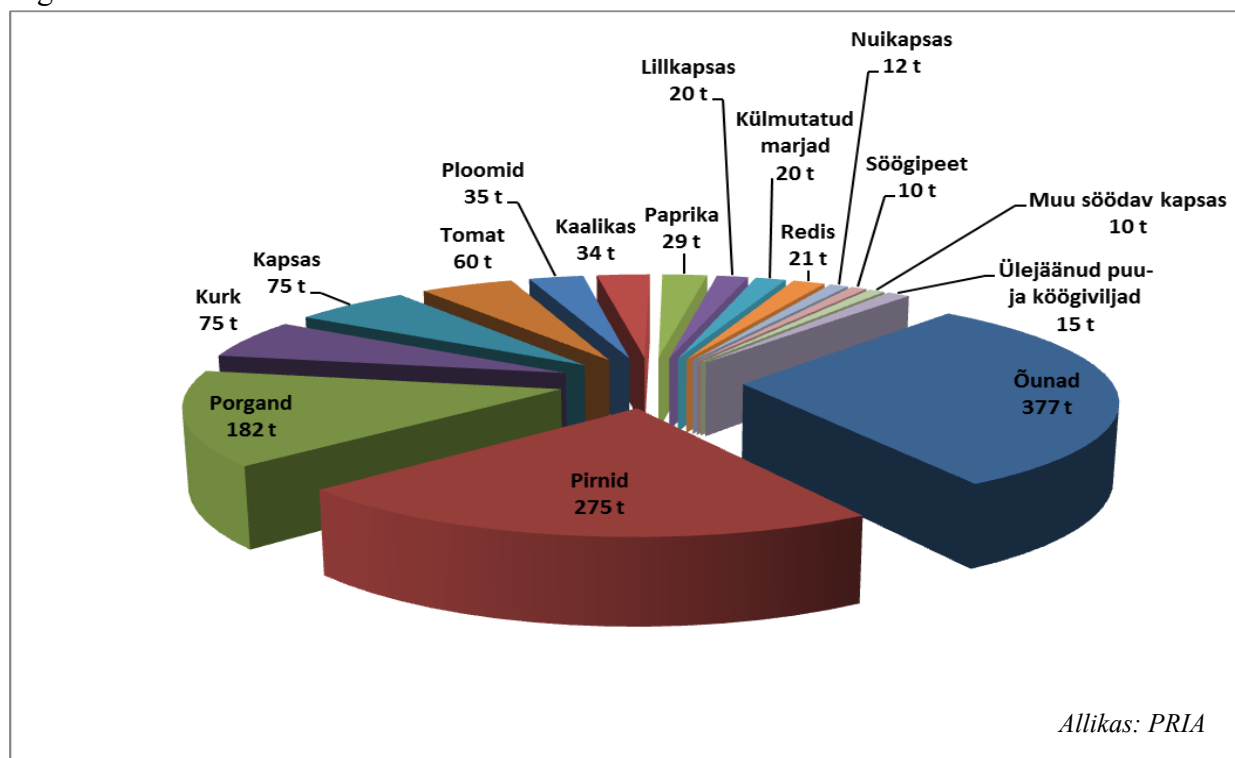
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõigete 3–5 kohaselt on liikmesriigil õigus valida koolikava abikõlblikud tooted. Abikõlblike puu- ja köögiviljade valikul on eelistatud Eestis kasvatatavaid köögivilju, puuvilju ja marju vastavalt hooajalisusele ja kättesaadavusele. 2015/2016. õppeaastal jagati koolipuuvilja ja -köögivilja kava raames kokku 996 tonni abikõlblikke tooteid, mida on eelmise õppeaastaga võrreldes 5% rohkem. Pakutavatest abikõlblikest toodetest olid populaarseimad õunad (30%), pirnid (22%), porgandid (15%), kurgid (6%), kapsad (6%), tomatid (5%) ja ploomid (3%) (joonis 1). Populaarseimad

¹ Koolieelse lasteasutuse seaduse § 1 lõike 1 kohaselt on koolieelne lasteasutus koolieast noorematele lastele hooldu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus.

² www.haridussilm.ee

³ Mõnel juhul võimaldatakse Eestis rakenduskõrgkoolis kutsekeskhariduse omandamist. Sellisel juhul on võimalik pakkuda koolipiimakava raames koolipiimatoetust ka rakenduskõrgkoolis, aga vaid nendele õpilastele, kes omandavad kutsekeskhariduse

viljad olid üldjuhul ka kõige odavama keskmise kilohinnaga ning kallimaid vilju pakuti koguseliselt vähem.

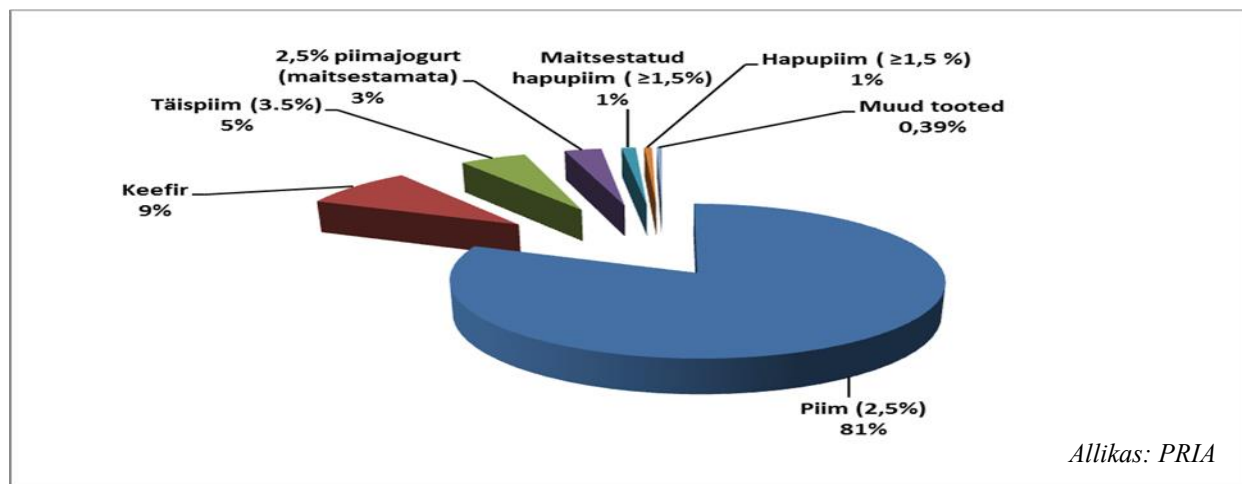

Joonis 1. Koolipuuvilja ja -köögivilja kava raames pakutud abikõlblikud tooted 2015/2016. õppeaastal.

Haridus- ja teadusministeeriumi poolt toetust võib taotleda määruse lisas 1 loetletud puu- ja köögiviljade pakkumiseks, mis ei sisalda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõikes 6 loetletud lisandeid. Haridus- ja teadusministeeriumi poolt toetuse raames on abikõlblikeks toodeteks värsked või jahutatud tomatid; lillkapsas, spargelkapsas, rooskapsas, valge või punane peakapsas, nuikapsas, lehtkapsas ja muu söödav kapsas perekonnast *Brassica*; peasalat, aedsalat, salatsigur ja sigur; porgand, naeris, juurseller, söögipeet, aed-piimjuur ja redis; kurgid; kaunviljad (herned ja aedoad) poetatud või poetamata; muu köögivilja (spargel, seller, paprika, kabatšokk, kõrvits, patisson ja kõrvitsalised); värsked õunad, pirnid ja küdooniad; hapukirsid, kirsid, ploomid ja laukaploomid; muud värsked marjad (maasikad, vaarikad, murakad, mustad sõstrad, punased sõstrad, valged sõstrad, karusmarjad, pohlad, mustikad, jõhvikad ja astelpaju marjad). Abikõlblike toodete nimekirja kuuluvad ka külmutatud puuviljad ja marjad, kuhu kuuluvad hapukirsid, kirsid, maasikad, vaarikad, murakad, mustad sõstrad, punased sõstrad, valged sõstrad ja karusmarjad, pohlad, mustikad, jõhvikad ja astelpaju marjad.

Abikõlbliku piima ja abikõlblike piimatoodete valikul on eelistatud Eestis toodetavaid lisanditeta piimatooteid KN-koodiga 0401 ja 0403. Abikõlbliku piima ja abikõlblike piimatoodete valikul on arvesse võetud Euroopa Liidu suuniseid, et keskenduda uues koolikavas eelkõige abikõlblikele toodetele, millele ei ole lisatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõikest 6 tulenevaid lisandeid: suhkrut, soola, rasva, magusainet, kunstlikke lõhna- ja maitsetugevdajaid.

KN-koodiga 0401 on erineva rasvasisaldusega piimad ja KN-koodiga 0403 on hapendatud piimatooted. Erineva rasvasisaldusega piimasid ja hapendatud piimatooted on koolipiimakava raames pakutud ka seni. Muutunud valikust on välja jäänud maitsestatud piim ja maitsestatud hapupiim, mille tarbimise osakaal kogutarbimises kokku oli viimaste aastate keskmisena (2014–2016) vaid ligikaudu 1,5% (joonis 2). Varasematel aastatel iseloomustab koolipiimakava raames maitsestatud piima ja maitsestatud hapupiima pakkumist samaväärne näitaja ja aastatel ei ole maitsestatud piimatoodete kasutamise trend muutunud. Arvestades haridus- ja teadusministeeriumi ettepanekut, on koolikavasse uue piimatootena lisatud hapendatud pett.

Joonis 2. Koolipiimakava raames piima ja piimatoodete tarbimine 2014.–2016. aastate keskmisena.

Piima ja piimatoodete valikul on samuti arvestatud piimatoodete kättesaadavust ja maksumust. Haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetust võib taotleda määruse lisas 2 loetletud piima ja piimatoodete, sealhulgas nende laktoosivabade alternatiivide pakkumiseks.

Haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetuse raames on abikõlblikeks toodeteks:

1. Tooted rasvasisaldusega vähemalt 3,5%
  - Kuumtöödeldud maitsestatamata täispiim, rasvasisaldusega vähemalt 3,5%
  - Maitsestatamata täispiimajogurt, vähemalt 3,5% rasvasisaldusega
2. Tooted rasvasisaldusega vähemalt 1,5%–3%
  - Kuumtöödeldud maitsestatamata piim, rasvasisaldusega 2,5%
  - Kuumtöödeldud maitsestatamata piim, rasvasisaldusega 1,5% - 1,8%
  - Maitsestatamata piimajogurt, rasvasisaldusega 1,5% - 3%
  - Keefir, rasvasisaldusega 2,5%
  - Maitsestatamata hapupiim, rasvasisaldusega vähemalt 1,5%
3. Tooted rasvasisaldusega kuni 0,5%
  - Hapendatud pett, rasvasisaldusega kuni 0,5%

Haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetuse taotlemisel tuleb arvestada, et toetatav maksimumkogus abikõlblikku piima või piimatoodet õpilase kohta õppepäevas on 0,25 liitrit (250 ml). Kuna jogurtite, hapupiima ning keefiri kohta peetakse arvestust kilogrammides, siis on nende puhul ümberarvestatuna vastavaks päevaseks maksimumkoguseks 0,258 kilogrammi (258 grammi). Toetuskoguse teisendamiseks kasutatakse koefitsienti 1,03 (liiter = kilogramm / 1,03; kilogramm = liiter X 1,03).

Tabel 1. Piima ja piimatoodete ühikuline arvestus piima ja piimatootte pakkumise toetuse taotlemisel.

Piim ja piimatooted, millele toetust taotletakse	Jaotatud koguste ühikuline arvestus: l, kg	Toetatav maksimumkogus: l, kg
Kuumtöödeldud maitsestatamata täispiim, rasvasisaldusega vähemalt 3,5%	liiter	0,25 liitrit
Kuumtöödeldud maitsestatamata piim, rasvasisaldusega 2,5%	liiter	0,25 liitrit
Kuumtöödeldud maitsestatamata piim, rasvasisaldusega 1,5% - 1,8%	liiter	0,25 liitrit

Maitsestatamata täispiimajogurt, vähemalt 3,5% rasvasisaldusega	kilogramm	0,258 kilogrammi
Maitsestatamata piimajogurt, rasvasisaldusega 1,5% - 3%	kilogramm	0,258 kilogrammi
Keefir, rasvasisaldusega 2,5%	kilogramm	0,258 kilogrammi
Maitsestatamata hapupiim, rasvasisaldusega vähemalt 1,5%	kilogramm	0,258 kilogrammi
Hapendatud peet, rasvasisaldusega kuni 0,5%	kilogramm	0,258 kilogrammi

Taotleja on kohustatud õpilase kohta maksimumkogusest piirmäär järgima ja selle kohta arvestust pidama. Samaväärne koguseline (0,25 liitrit) piirmäär õpilase kohta õppepäevas oli koolipiimakavas aastatel 2005–2017 pidevalt kasutuses ja uues koolikavas seda ei muudeta.

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) arvutab Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 45 lõike 4 alusel õppepäevade jooksul puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootte pakkumise eest antava koolikava toetuse määra ühe lapse kohta, arvestades selleks riigieelarvest eraldatud rahaliste vahendite jaotust, abisaajate laste arvu ning õppepäevade arvu.

Kui seni on koolipiimatoetust makstud 100 kilogrammi tarbitud abikõlbliku toote kohta, siis uue koolikava toetuse raames makstakse haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetust sarnaselt haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetusega lapse kohta õppepäevas. *PRIA* avaldab haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise ning haridusasutuses piima ja piimatootte pakkumise toetuse määrad oma veebilehel kümme tööpäeva enne taotlusperioodi algust. 2017/2018. õppeaasta esimesel taotlusperioodil on haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse määr 0,05 eurot lapse kohta õppepäevas ning piima ja piimatootte pakkumise toetuse määr 0,108 eurot lapse kohta õppepäevas.

Kaasnev haridusmeede selle määruse tähenduses on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 4 lõike 1 punktis loetletud tegevus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõike 1 punkti b kohaselt antakse Euroopa Liidu toetust artiklis 22 osutatud haridusasutustes käivatele lastele kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse abikõlblikud kulud. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 4 kohaselt on abikõlblikud järgmised kulud:

- a) nende toodete maksumus, mida tarnitakse koolikava raames ja jagatakse lastele määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 22 osutatud haridusasutustes, sealhulgas toodete tarnimisel ja jagamisel kasutatava varustuse ostmise, üürimise, rentimise ja liisimise kulud, nagu on ette nähtud liikmesriigi strateegias;
- b) kaasnevate haridusmeetmete kulud, sealhulgas:
  - i) kulud, mis on seotud degusteerimistundide korraldamisega, kooliaedade rajamise ja hooldamisega, põllumajandusettevõtete külastamise ja muu samalaadse tegevuse korraldamisega, mille eesmärk on viia lapsed põllumajandusele lähemale;
  - ii) selliste meetmete kulud, mille eesmärk on harida lapsi põllumajanduse, tervislike toitumisharjumuste, kohalike toiduahelate, mahepõllumajandusliku tootmise, säästva tootmise ja toiduainete raiskamise vastase võitluse alal.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 4 lõikes 1 osutatud kulusid ei tohi rahastada ühegi muu Euroopa Liidu toetuskava, programmi, meetme ega tegevuse raames. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 4 lõike 3 kohaselt ei ole käibemaks abikõlblik Euroopa Liidu toetuse saamiseks. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40

artikli 4 lõike 4 kohaselt ei ole abikõlblikud personalikulud Euroopa Liidu toetuse saamiseks, kui neid personalikulusid rahastatakse liikmesriigi avaliku sektori vahenditest.

Koolikava rakendamise riiklikus strateegias on ette nähtud, et koolikava toetuse raames ei ole abikõlblikud toodete tarnimisel ja jagamisel kasutatava varustuse ostmise, üürimise, rentimise, liisimise või muud seotud kulud.

Kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavate tegevuste kulud ei tohi olla ebaproportsionaalselt suured ning need peavad olema vastavuses heade finantsjuhtimise põhimõtetega, eriti ökonoomsuse ja tasuvuse põhimõttega.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded taotlejale. Koolikava toetuse taotluse võivad esitada haridusasutus, linna- ja vallavalitsus oma haldusterritooriumil paikneva haridusasutuse kohta, puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkuja. Koolikava toetuse raames on haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse ning haridusasutuses piima ja piimatoote pakkumise toetuse taotlemiseks üks toetuse taotlus ning kaasnevate haridusmeetmete toetuse jaoks teine toetuse taotlus.

Linna- ja vallavalitsus ning puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkuja võivad koolikava toetust taotleda, kui nad on selles haridusasutusega kirjalikult kokku leppinud.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse taotleja heakskiitmine. Taotleja heakskiidu nõue on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artiklis 6. Taotleja esitab heakskiidu saamiseks taotluse, milles ta kinnitab, et vastab toetuse taotlemise nõuetele. Muu hulgas kinnitab taotleja, et:

1. tagab, et koolikava raames Euroopa Liidu rahastatavad tooted tehakse lastele tarbimiseks kättesaadavaks haridusasutuses või asutuses, millega seoses toetust taotleti;
2. kasutab kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks antavat toetust kooskõlas koolikava eesmärkidega;
3. hüvitab asjaomaste koguste eest alusetult makstud toetuse, kui leitakse, et tooteid ei ole jagatud lastele või tooted ei ole abikõlblikud;
4. hüvitab kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks alusetult makstud toetuse, kui leitakse, et meetmeid ei ole rakendatud või tegevused ei ole ellu viidud nõuetekohaselt;
5. annab taotluse korral pädeva asutuse käsutusse tõendavad dokumendid;
6. nõustub pädeva asutuse tehtava mis tahes vajaliku kontrolliga, eelkõige arvepidamise kontrolli ja füüsilise kontrolliga.

Koolikava toetuse taotlemiseks on üks heakskiidutaotlus, mis esitatakse PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le elektrooniliselt. Koolikava toetuse raames saab taotlusi esitada ainult elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Heakskiidutaotlusi saab PRIA-le esitada jooksvalt, kindlat esitamistähtaega määratud ei ole. Taotlejale antav heakskiit on tähtajatu. Heakskiidu andmine otsustatakse hiljemalt 30. päeval pärast heakskiidutaotluse esitamist. PRIA-t tuleb teavitada, kui heakskiidutaotluse andmed muutuvad. Heakskiidutaotluse muutmise avaldusi saab samuti esitada PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

PRIA poolt varem koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiima kava raames heakskiidetud taotlejad peavad uue koolikava raames taotlema uut heakskiitu. ELÜPSi § 133¹ lõikes 7 sätestatakse, et puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkumiseks ning seotud tegevuste elluviimiseks heakskiidetud isiku või tema ettevõtte kohta tehtud heakskiidu otsus kehtib heakskiidu otsuses toodud toodete ja tegevuste osas kuni kehtetuks tunnistamiseni.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkumise toetuse taotlemine. Haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetust ning haridusasutuses piima ja piimatoote pakkumise toetust võib taotleda kuni kuus korda aastas järgmiste taotlusperioodide kohta: 1. august – 30. september; 1. oktoober – 30. november;

1. detsember – 31. jaanuar; 1. veebruar – 31. märts; 1. aprill – 31. mai ning 1. juuni – 31. juuli. Taotlusperioodi kestel heaks kiidetud taotleja taotlusperiood algab heakskiidu saamisele järgneval tööpäeval.

Kui kooli pidaja on haridusasutuses kehtestanud, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõike 7 alusel kehtestatud koolivaheaegadest erinevad koolivaheajad, teavitab ta sellest PRIA-t õppeaasta alguses. Kui taotlejaks on kutseõppeasutus või rakenduskõrgkool, teavitab ta õppeaasta vaheajast või puhkusest PRIA-t õppeaasta alguses.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoote pakkumise toetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine. PRIA kontrollib haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse ning haridusasutuses piima ja piimatoote pakkumise toetuse taotluse esitamisel nõutavate dokumentide olemasolu, esitatud andmete õigsust ja taotleja vastavust toetuse saamise nõuetele ning teeb taotluse rahuldamise otsuse ja toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates § 6 lõigetes 3 ja 4 nimetatud nõuetekohase taotluse esitamisest. PRIA teeb haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse ning haridusasutuses piima ja piimatoote pakkumise toetuse taotluse rahuldamise otsuse, kui taotlus vastab komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/40 ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2017/39 ning selles määruses sätestatud tingimustele.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotlemine.

Kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotleja esitab ajavahemikul 1. veebruarist kuni 15. veebruarini PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le elektroonilise taotluse.

Kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks antava toetuse määr on kuni 8% koolikava toetuse kogueelarvest. Nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013 artikli 5 lõike 1 kohaselt ei tohi liidu toetus kaasnevate haridusmeetmete rahastamiseks ületada 15% liikmesriikide iga-aastasest lõplikest eraldistest. Koolikava toetuse kogueelarve koosneb Euroopa Liidu eraldistest ning Eesti riigi eraldistest puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete jaoks. Eeldades, et koolikava toetuse eelarve jääb samasse suurusjärku nagu on mõlema kava kalendriaasta põhised eelarved 2017. aastal kokku (koolipuuvilja ja -köögivilja toetuse eelarve 1 229 950 eurot ning koolipiimatoetuse eelarve 1 682 573 eurot), siis vastab 8% koolikava kogueelarvest ligi 233 000 eurole. Kaasnevate haridusmeetmete toetuse andmist rahastatakse kuni 8% ulatuses proportsionaalselt puuvilja ja -köögivilja pakkumise toetuse eelarvest ning piima ja piimatoote pakkumise toetuse eelarvest.

Kaasnevaid haridusmeetmeid on seni rakendatud ainult koolipuuvilja ja -köögivilja kava kohaselt alates 2014/2015. õppeaastast. Esimesel rakendamise aastal maksti kaasnevate haridusmeetmete raames tegevuste elluviimise eest toetust 25 223 eurot ja nimetatud tegevustest sai osa 5907 last. 2015/2016. õppeaastal oli kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavate tegevuste elluviimisele kaasatud juba 8892 last ja tegevuste elluviimise eest maksti toetust 67 397 eurot.

Kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtrühm ja toetuse määr lapse kohta jäävad samaks siiani koolipuuvilja ja -köögivilja kava raames elluviidud seotud tegevuste toetuse määraga. Kaasnevate haridusmeetmete toetus lapse kohta ei tohi ületada 30 eurot õppeaastas.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotluse menetlemine.

PRIA kontrollib kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotluse esitamisel nõutavate dokumentide olemasolu, esitatud andmete õigsust ja taotleja vastavust toetuse saamise nõuetele ning teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 40 tööpäeva jooksul taotluse vastuvõtmise tähtpäevast arvates.

PRIA teeb kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotluse rahuldamise otsuse, kui taotlus vastab komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/40 ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2017/39 ning selles määruses sätestatud tingimustele.

Kui nõuetekohaste taotluste rahastamise summa ületab nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013 artikli 5 lõikes 1 sätestatud liikmesriigile eraldatud aastase toetussumma, vähendab PRIA toetuse suurust võrdeliselt taotletava toetuse suurusega ja teeb toetuse vähendamise otsuse. PRIA toimetab taotlejale toetuse vähendamise otsuse ära kirja või väljavõtte kätte kümne tööpäeva jooksul toetuse vähendamise otsuse tegemise päevast arvates.

Kui PRIA vähendab määratava toetuse suurust võrreldes taotletava toetuse suurusega, esitab taotleja kümne tööpäeva jooksul vähendamise otsuse kättetoimetamisest arvates parandatud taotluse, milles on arvestatud toetuse määramise otsust. Parandatud taotluse esitamiseks võtab taotleja toetatava tegevuse elluviimiseks väljavalitud teenuseosutajalt uue hinnapakkumuse vastavalt parandatud pakkumuskutsele. Kui toetatava tegevuse väljavalitud teenuseosutaja loobub uue hinnapakkumuse tegemisest, teeb taotleja uue pakkumuskutse ja leiab uue teenuseosutaja või esitab PRIA-le teate toetuse taotlemisest loobumise kohta.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse kaasnevate haridusmeetmete toetuse saamise nõuded. Kaasnevate haridusmeetmete toetust võib kasutada üksnes nende abikõlblike kulude hüvitamiseks, mis on tehtud pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist, ja üksnes sellisteks toetatavateks tegevusteks, mis on ellu viidud ja mille eest on tasutud taotluse esitamise aasta 31. juuliks.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse kaasnevate haridusmeetmete rakendamist tõendavate dokumentide esitamise kohustus. Kaasnevate haridusmeetmete toetuse väljamaksmiseks esitab toetuse saaja PRIA-le maksetaotluse koos muude § 11 lõikes 2 loetletud dokumentidega. Maksetaotlus esitatakse taotluse esitamise aasta 10. augustiks. Kui toetatava tegevuse elluviimise kulud erinevad taotlusel näidatud kuludest, täpsustab toetuse saaja taotluses esitatud andmeid ja esitab PRIA-le koos maksetaotlusega seletuskirja. Toetuse saaja ei esita maksetaotluses andmeid uute kulude kohta.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse kaasnevate haridusmeetmete toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumine. Kaasnevate haridusmeetmete toetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja üksnes siis, kui toetuse saaja on tegevused nõuetekohaselt ellu viinud. PRIA teeb kaasnevate haridusmeetmete toetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul § 11 lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuetekohase maksetaotluse ja dokumentide esitamisest arvates. PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse, kui kaasnevate haridusmeetmete toetuse maksetaotlus ei vasta komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/40 ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2017/39 ning selles määruses sätestatud tingimustele.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse dokumentide säilitamine. Taotleja ja haridusasutus, mille koolieelse lasteasutuse lapsed ja haridusasutuse 1.–5. klassi õpilased on tarbinud abikõlblikke puu- ja köögivilju või osalenud kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavas tegevuses ning mille koolieelse lasteasutuse lapsed, haridusasutuse 1.–12. klassi õpilased ning kutsekeskharidust omandavad õpilased on tarbinud abikõlblikku piima ja abikõlblikke piimatooteid, säilitavad koolikava toetuse taotlemisega seotud dokumente seitse aastat. Lisaks sätestatakse koolikavas osalevale haridusasutusele kohustus säilitada puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootede pakkumiste päevade koolitoidu menüüd koos kava raames pakutud toodete nimetustega kolm aastat ning esitada need nõudmisel kohapealse kontrolli ajal. Kohapealset kontrolli teeb PRIA kui makseasutus. Menüü säilitamise kohustus on vajalik koolikava rakendamise raames pakutud puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete lisandväärtuse tekkimise kontrollimiseks ning väärkasutuse ärahoidmiseks.

Eelnõu §-s 14 sätestatakse maaeluministri 24. juuli 2015. a määruse nr 73 „Koolipuuvilja ja -köögivilja toetus” ja maaeluministri 24. juuli 2015. a määrus nr 74 „Koolipiimatoetus” kehtetuks tunnistamine.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), ning komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks (ELT L 5, 10.01.2017, lk 1–10), ning komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2017/40, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima pakkumiseks, ning muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) nr 907/2014 (ELT L 5, 10.01.2017, lk 11–19).

4. Määruse mõjud

Eelnõuga võimaldatakse Eestis rakendada Euroopa Liidu põllumajandustoodete ühise turukorralduse raames 1. augustist 2017 kehtima hakkavat koolikava, mille eesmärgiks on suurendada laste puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete tarbimist ning kujundada nende tervislikke toitumisharjumusi. Koolikava eesmärk on suurendada püsivalt puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete osa laste toitumises juba varakult, kui laste toitumisharjumused veel kujunevad. Koolikava toetus aitab edendada tarbimist puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete sektorites. Lisaks on koolikava kooskõlas laiemate rahvatervise eesmärkidega, aidates kaasa jätkusuutlike tervislike toitumisharjumuste kujundamisele.

Võrreldes 31. juulini 2017 kehtinud koolipiimakavaga on uues koolikavas muutunud piima ja piimatoodete pakkumise ühikumäära arvestamise põhimõte ning piima ja piimatoodete valik. Kui varem oli koolipiimatoetuse ühikumäär tarbitud piima koguse kohta, siis nüüd on piima ja piimatoodete pakkumise ühikumäär ühtlustatud puu- ja köögivilja pakkumise toetuse ühikumääraga, mille puhul toetuse ühikumäär on arvestatud lapse kohta õppepäevas. Toetuse taotlemisel säilib arvestuslik maksimumkogus 0,25 liitrit (250 ml) piima ja piimatoodet õpilase kohta õppepäevas, mida taotleja on kohustatud järgima. Samaväärne koguseline (0,25 liitrit) piirmäär õpilase kohta õppepäevas oli koolipiimakavas pidevalt kasutuses ja uues koolikavas seda ei muudeta.

Abikõlbliku piima ja abikõlblike piimatoodete valikul on arvesse võetud Euroopa Liidu suuniseid, et keskenduda uues koolikavas eelkõige toodetele, millele ei ole lisatud suhkrut, rasva, soola, magusainet ega kunstlikke lõhna- ja maitsetugevdajaid. Samuti on arvesse võetud 2005.–2017. aastal rakendatud koolipiimakavas piima ja piimatoodete tarbimise põhilisi eelistusi ning uude koolikavasse on valitud kõik varem enam tarbitud piimad ja piimatooted.

Muutunud valikust on välja jäänud maitsestatud piim ja maitsestatud hapupiim, mille tarbimise osakaal kokku jäi aastate keskmisena vaid ligikaudu 1,5% ulatusse. Arvestades haridusasutuste ettepanekut, on koolikavasse uue piimatootena lisandud hapendatud pett.

Kui siiani olid kaasnevad haridusmeetmed ette nähtud üksnes koolipuuvilja ja -köögivilja kavas, siis uue koolikava raames saab kaasnevate haridusmeetmete toetust kasutada tegevuste elluviimiseks, mis on seotud kas puu- ja köögivilja või piima ja piimatoodete pakkumisega või mõlemaga.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Koolikavas osaleda sooviv liikmesriik esitab igal aastal taotluse Euroopa Liidu toetuse saamiseks, täpsustades taotletava summa puu- ja köögivilja pakkumiseks ning piima ja piimatoodete pakkumiseks. Koolikava toetuse Euroopa Liidu soovituslikud eraldised liikmesriikidele puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks on sätestatud nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013 I lisas. Ajavahemikuks 1. augustist 2017 kuni 31. juulini 2023 on koolikava toetuse soovituslikud eraldised Eestile puu- ja köögivilja pakkumiseks 439 163 eurot õppeaastas ning piima ja piimatoodete pakkumiseks 700 309 eurot õppeaastas. Euroopa Liidu toetus eraldatakse igale liikmesriigile 6–10-aastaste vanuserühma kuuluvate laste osakaalu põhjal, millele lisaks võetakse arvesse veel liikmesriikide arengutaset ning piima ja piimatoodete puhul varasemat Euroopa Liidu toetuse kasutamist. Kui liikmesriik ei ole konkreetse aasta kohta taotlust esitanud või on taotlenud ainult osa oma soovituslikust eraldisest, jagab komisjon kõnealuse soovitusliku eraldise või selle taotlemata osa ümber neile liikmesriikidele, kes on teatanud oma valmisolekust kasutada rohkem kui nende soovituslik eraldis. Pärast liikmesriikidelt taotluste saamist võtab komisjon igal aastal vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks antava toetuse lõplik jaotamine kavas osalevate liikmesriikide vahel. Komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohaselt on 2017/2018. õppeaastaks Euroopa Liidu lõplik eraldis Eestile puu- ja köögivilja pakkumiseks 565 888 eurot ning piima ja piimatoodete pakkumiseks 732 225 eurot, mis on kokku 1 298 113 eurot.

Koolikava toetuse eelarve koosneb lisaks Euroopa Liidu eraldistele veel Eesti riigi eelarvest puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks. Euroopa Liidu eraldised koolikava jaoks on õppeaasta põhised ning Eesti riigi eelarve koostatakse kalendriaasta põhiselt. Maaeluministri 27. jaanuari 2017. a käskkirja nr 15 „Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile 2017. aastaks antud sihtotstarbeliste toetuste ning välistoetuste riikliku kaas- ja omafinantseeringu jaotuse kinnitamine” (maaeluministri 02. juuni 2017. a käskkirja nr 67 sõnastuses) alusel on puu- ja köögivilja pakkumise toetuse 2017. aasta riiklik eelarve 578 845 eurot ning piima ja piimatoodete pakkumise toetuse riiklik eelarve 1 020 415 eurot, mis on kokku 1 599 260 eurot.

Kaasnevate haridusmeetmete toetuse eelarvet rahastatakse proportsionaalselt puu- ja köögivilja pakkumise toetuse eelarvest ning piima ja piimatoodete pakkumise eelarvest. Nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013 artikli 5 lõike 1 kohaselt ei tohi Euroopa Liidu toetus kaasnevate haridusmeetmete rahastamiseks ületada 15% liikmesriikide iga-aastastest lõplikest eraldistest. Kaasnevate haridusmeetmete eelarve on Eestis kuni 8% koolikava kogueelarvest, mis koosneb Euroopa Liidu eraldistest ning Eesti riigi rahastusest. Võttes aluseks 2017. aasta koolipuuvilja ja -köögivilja toetuse ning koolipiimatootuse kalendriaastapõhised eelarved, siis vastab 8% koolikava kogueelarvest ligi 233 000 eurole.

Kui 2016/2017. õppeaastal oli Eesti kohustuslik kaasrahastus koolipuuvilja ja -köögivilja kava eelarvesse 10%, siis uues koolikavas liikmesriikide kohustuslikku kaasrahastamise nõuet ei ole. Koolipiimakavas kaasrahastamise kohustust ei ole olnud ka siiani. Uues koolikavas jääb liikmesriikidele võimalus maksta riiklikke lisatoetusi või kaasata koolikava rahastamisse erasektor. Eelnõu rakendamiseks vajalikud Eesti riigieelarve vahendid kinnitatakse järgnevateks aastateks kalendriaastapõhiselt, arvestades riigieelarvest määratud rahaliste vahendite suurust.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on kavandatud 1. augustil 2017. aastal.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemis EIS kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile. Kuna Rahandusministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium ega Sotsiaalministeerium ei ole

Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglemendi” § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtjaks eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu esitati täiendavaks arvamuse avaldamiseks PRIA-le, kelle märkuste ja kommentaaridega on arvestatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Põllumajandus- ja maaelupoliitika asekanstler kantseri ülesannetes